

Täysistunto

Tiistai 27.4.2021 klo 13.59—15.39

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tonnistoverolain 8 §:n sekä tuloverolain 69 ja 123 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 63/2021 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia, ja asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Edustaja Simula.

Keskustelu

15.17 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä esitetään tuloverolain muuttamista siten, että verovapaiksi henkilöstöeduiksi katsottuja liikunta- ja kulttuuriseteleitä voisi jatkossa käyttää myös etäyhteyksin järjestettäviin reaaliaikaisiin kulttuuritapahtumiin, kuten konsertteihin.

Koronapandemia on muuttanut merkittävästi kulutustottumuksia kulttuurialalla, ja esimerkiksi useat bändit, artistit ja muut kokoonpanot ovat siirtyneet tekemään suoria lähetyksiä faneilleen kotisohville esimerkiksi sosiaalisen median alustojen kautta. Myös maksullisia suoria lähetyksiä on järjestetty, mutta ne vaativat jo hieman enemmän erityisosaamista, jotta esimerkiksi äänentoisto ja kuvayhteys ovat laadukkaita. Onkin suhteellisen ihmeellistä, että tämä esitys tuodaan eduskuntaan vasta nyt, kun oikea aika olisi ollut esimerkiksi viime syysistuntokaudella akuutin kriisin hellitettyä. Tiedossa kuitenkin oli, että koronaviruspandemia tulee jylläämään maailmalla pitkään. Lakimuutos olisi voinut tuoda edes hiukkasen lisää tulovirtoja kulttuurialalla työskentelevien kassaan ja lisätä näin verkkokonserttien ja muiden etäesiintymisten kannattavuutta.

Valtiolliset toimet siis tulevat jälleen jälkijunassa, ja esimerkiksi kunnissa erityisesti teatterialalla on jääty istumaan käsien päälle ja odottamaan tilanteen normalisoitumista. Jospa tämä lakimuutos kannustaisi myös verorahoitteisia kulttuuritoimijoita innovoimaan vaihtoehtoisia kulttuurin tuottamistapoja vallitsevasta tilanteesta huolimatta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Koponen, Ari.

15.19 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tavanomaista henkilökuntaetua koskevan tuloverolain 69 §:n 5 momenttia siten, että säännöksessä tarkoitettuna kulttuuritoimintana pidettäisiin myös etäyhteyden avulla tapahtuvaa reaaliaikaista osallistumista säännöksessä tarkoitettuun toimintaan. Esityksen tavoitteena on mahdollistaa työnantajan henkilökuntaetuna tarjoaman verovapaan kulttuuriedun käyttä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2021 vp

minen myös etäyhteyden kautta tarjottaviin kulttuuritapahtumiin. Tämä on kannatettava esitys, sillä on toivottavaa, että työntekijä voi harrastaa itse valitsemana ajankohtana ja valita harrastuspaikan sekä -tavan useiden eri vaihtoehtojen joukosta myös koronaepidemian aikana.

Arvoisa puhemies! Väistämättä mieleen nousee kuitenkin kysymys: miksi vasta nyt?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Viitanen.

15.20 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Näen, että tässä... [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Mikrofoni.

No niin, arvoisa puhemies! — Nytkin näen, että tässä on todellakin hyvä lakiesitys kyseessä, ja kyseessä on siis päivitys tähän päivään kulttuurisetelin osalta. On monesta syystä tarpeen, että näitä kulttuuriseteleitä voi käyttää myös sitten tällaisiin live-etä tapahtumiin: virtuaalisiin tapahtumiin, konsertteihin, teattereihin, musiikkiesityksiin. Se on ehdottoman tärkeä, myönteinen asia. Ja tietenkin myös tässä tilanteessa, kun kulttuuri- ja tapahtuma-ala on kärsinyt ennennäkemättömästi tästä hurjasta pandemiatilanteesta, niin tämäkin esitys on erittäin myönteinen ja erittäin tarpeellinen — ja kaikin puolin tarpeellinen, koska kuitenkin tänä päivänä paljon myös näitä etä tapahtumia on.

Puhemies! Olen sitä mieltä, että vaikka sinänsä tämä etäkulttuurimahdollisuus on tärkeä ja sitä on tärkeä tukea myös tässä muodossa, niin toki tarvitsemme nyt ja jatkossakin sitä perinteistä livekäytäntöä. Ja sen vuoksihan, kun tämä pandemia on maailmalla edelleen jyllännyt, tämä toinen puoli on ollut käytännössä mahdotonta. On hyvä, että nyt valoa pilkahtelee, aurinkoa näkyy myös tämän suhteen.

Haluan myös, puhemies, todeta sen, että tämä uutinenhan tästä kulttuurisetelin laajentamisesta tuli viime viikolla, päivä sen jälkeen, kun olimme kuulleet toisen erittäin myönteisen kulttuuriuutisen, jonka myötä kerrottiin siitä, että nyt ryhdyttiin ripeästi toimiin hyvin laajan tukipaketin mahdollistamiseksi alan toimijoille. Tämän suuruusluokka oli yli 200 miljoonaa, 230 miljoonaa, ja se tuli enemmän kuin tarpeeseen. Nostan tosi paljon hattua kaikille niille kulttuurialan toimijoille, jotka ovat tällä alalla, ja tunnen erittäin tärkeäksi sen, että tämä paketti nyt tehtiin. Sinänsähän jo kevään aikana näitä toimia aloitettiin, ja tähän mennessä kulttuurialaa oli tuettu yli 100 miljoonalla eurolla, mutta siitä huolimatta tämä 230 miljoonan paketti oli täysin välttämätön.

Pidän tärkeänä, puhemies, myös sitä, että juuri ennen kuin tämä paketti annettiin valtiovarainvaliokuntamme otti vahvan kannan jatkotuen tarpeesta. Nyt toimeen ryhdyttiin ripeästi sen jälkeen, ja tulos oli hyvä. Eli siis tältä osin olen tyytyväinen siihen, että myös tämä esitys on täällä salissa. Tämä on osa monen hallinnonalan yhteistä työtä turvata tulevaisuus kulttuurintekijöillemme ja mahdollistaa tilaisuuksien järjestäminen ja sitten mahdollistaa myös se, että eri keinoin kansalaiset pääsevät nauttimaan kulttuurista.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Hyrkkö.

15.23 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Olen iloinen, että lakimuutos kulttuurisetelin käytöstä virtuaalitapahtumissa saatiin näinkin ripeästi eduskunnan käsittelyyn. Useat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2021 vp

koronakriisin keskellä uusia toimintamuotoja rakentaneet kulttuurialan toimijat ovat törmänneet siihen, että kulttuuriseteleitä ei voi käyttää virtuaalitapahtumiin. Liikuntasetelien ja liikuntatapahtumien osalta käytäntö on ollut toinen. Tämä on ollut valtava pettymys paitsi kulttuuritoimijoille ja luovan alan työntekijöille myös kulttuuriseteleitä käyttäville työyhteisöille.

Teimme maaliskuun alussa Mari Holopaisen kanssa asiasta kirjallisen kysymyksen, ja olen todella iloinen, että hallituksen esitys saadaan nyt eteenpäin. Erityisesti korona-aikana, jolloin suurella osalla kulttuurialan toimijoista ei ole ollut mahdollisuutta harjoittaa elinkeinoaan, virtuaalitapahtumien mahdollistaminen ja niihin kannustaminen on erittäin perusteltua. Lainsäädännön on kyettävä tunnistamaan muutokset arjessa ja elinkeinon harjoittamisessa. Emme osanneet ennustaa tätä koronapandemiaa, ja se on tuonut mukanaan lukemattomia poikkeuslakeja. Luulen kuitenkin, että virtuaaliset ja etänä toteutettavat kulttuurielämykset ovat tavalla tai toisella tulleet jäädäkseen, ja siksi on tärkeää, että lainsäädäntö uudistetaan nyt niin, että kulttuurisetelin käyttö etä tapahtumissa on mahdollista myös koronan päätyttyä.

Arvoisa puhemies! Kulttuurilla on ihmisten hyvinvoinnin ja henkisen kriisinkestokyvyn kannalta suuri merkitys. On siitäkin näkökulmasta perusteltua kannustaa ihmisiä nauttimaan kulttuurista myös näinä poikkeuksellisina aikoina. Tämä lakimuutos on yksinkertainen tapa osoittaa tukea koronakriisistä merkittävästi kärsineelle kulttuurialalle, mutta ei onneksi ainoa: pääsimme hallituksessa viime viikolla sopuun yli 230 miljoonan euron tukipaketista kulttuurille, taiteelle, liikunnalle ja tapahtumille. Se tulee todella suureen tarpeeseen, ja onkin todella tärkeää, että jokainen koronan kolhima kulttuurialan ammattilainen saa tiedon tästä tukipaketista ja että ne tuet todella jakautuvat joutuisasti ja oikeudenmukaisesti.

Tilanne on ihan käsin kosketeltavan lohduton. Tapahtumien järjestäminen on ollut käytännössä kiellettyä yli vuoden ajan. Näiden tukien lisäksi pidän tosi tärkeänä, että kulttuuri ja tapahtumat pääsevät asteittain avautumaan ensimmäisten joukossa heti, kun koronatilanne sen mahdollistaa. Pelissä on paitsi kulttuurialalla työskentelevien ihmisten toimeentulo ja mielenterveys myös kulttuurialan tulevaisuus pidemmässä juoksussa. Kyse on siitä, kannattelemmeko me kulttuuria ja taidetta yli tämän vaikean ajan vai annammeko me tämän alan kuihtua pois. Luovien alojen taloudellinen merkitys Suomelle ja sen eri alueille on kiistaton ja suuri. Onkin korkea aika tunnistaa ja tunnustaa kulttuurin ja tapahtumien rooli ihan oikeana elinkeinona. Mutta sen lisäksi kulttuurilla ja taiteella on sellaista arvoa, jota ei voi mitata rahassa ja työpaikoissa. Kulttuuriin panostaminen maksaa itsensä takaisin hyvinvointina, kekseliäisyytenä, ideoina, luovuutena ja parempana ymmärryksenä ihmisyydestä ja maailmasta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Autto.

15.27 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys pitää sisällään mielenkiintoisen kokonaisuuden eri lakien muutoksista liittyen niin tähän tonnistoverolakiin kuin sitten tuloverolakiin siltä osalta, mitä liittyy näihin kuntajaon muutostilanteisiin. Mutta itsekin haluan keskittyä nimenomaan tähän, josta kansanedustajakollegat ovat edellä puhuneet.

Elikkä on todella hyvä, että tuloverolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kulttuurietua voisi käyttää maksuvälineenä myös reaaliaikaisesti järjestettävissä virtuaalisissa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 47/2021 vp

kulttuuritapahtumissa ja -tilaisuuksissa. Mielestäni tämän muutoksen aikaansaaminen on ilman muuta kiireellinen asia. Pandemiatilanteen pitkittyessä kulttuuriala on kärsinyt taloudellisesti paljon, ja toisaalta myös ihmisten henkisen hyvinvoinnin ylläpitämiseksi on todella tärkeää, että päästään osallistumaan siihen kulttuurilliseen aktiivisuuteen, mikä kullekin iloa ja onnea ja merkitystä tuottaa. Tässä mielessä on hyvä, että tämä kulttuurietu tulee nyt tässäkin ajassa paremmin käyttöön, ja tosiaan myöskin kulttuurintuottajat saavat tästä paremman toimeentulon vaikeiden aikojen keskellä. Tästä haluan hallitukselle antaa kiitoksen, että oppositionkin vaatimaa asiaa on nyt lähdetty ripeästi viemään eteenpäin — kiitos siitä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja vielä edustaja Viitanen.

15.28 **Pia Viitanen sd:** Arvoisa puhemies! Ehkä hieman jatkoksi vielä tuohon äskeiseen. Lopuksi korostin, että tällaista erilaista ratkaisutyötä voidaan tehdä kulttuurin ja sen toimijoiden hyväksi. Se tapahtuu usein monella eri hallinnonalalla. Esimerkiksi tässä on kysymys verotuksesta, mutta yhtä lailla näitä toimia näissä tukipaketeissa nyt tehdään niin opetusministeriössä kuin työ- ja elinkeinoministeriössä, ja liittyyppä ajankohtaisiin haasteisiin myös sosiaali- ja terveystieteiden puolelta, että sitten näiden kulttuurintekijöiden monet sosiaaliturvakysymykset vaativat ratkaisua ja kohennusta.

Pidän, puhemies, siksi tärkeänä juuri sitä, että tässä on päätetty sen kulttuuripaketin yhteydessä, että perustetaan hallitusryhmien ohjausryhmä, joka jatkossakin katsoo, mitä tarpeita on, katsoo tukimuotoja niin, että väliinputoamisia ei syntyisi, ja katsoo alan kokonaistilannetta. Pidän sitä välttämättömänä, että tällaista poikkihallinnollisuutta on.

Ja, puhemies, toinen hyvin tärkeä, hyvin ajankohtainen asia on, että kulttuuri tuo paitsi siitä nauttivalle ihmiselle paljon henkistä hyvinvointia, jopa terveydellisiä vaikutuksia myönteiseen suuntaan, tuo myös alueille elinvoimaa, tuo kasvua, antaa Suomelle jopa vientimahdollisuuksia ja luo meillä täällä rakkaassa kotimaassamme lisää työpaikkoja. Siksi meidän kannattaa tehdä kaikkemme myös kulttuurialan tukemiseksi ja tietenkin myös niiden ihmisten toimeentulon tukemiseksi, jotka tätä arvokasta työtä tekevät.

Haluan nostaa tähän yhden kysymyksen, joka vaatisi myös sitten sosiaali- ja terveystieteiden puolelta ripeää jatkotoimintaa ja jonka myös valtiovarainvaliokunta nosti omassa lausumassaan esille. Eli edellyttämme, että hallitus toisi esityksen liittyen siihen, että esimerkiksi nämä tekijänoikeuskorvaukset tänä päivänä eivät kartuta työttömyysturvaa mutta nyt varsinkin näinä päivinä, kun entistä useammin valitettavasti se työttömyys on kohdannut ihmisen, sitten käy niin, että tekijänoikeustulo kuitenkin leikkaa sitä työttömyysturvaa. Sehän on tietenkin suuri epäkohta, ja myös tätä olemme valiokunnassa edellyttäneet ratkaistavaksi, puhemies.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.